

**BJURHOLMS
KOMMUN**

KUN15-183 860
KS15-441 003

Biblioteks- och kulturplan för Bjurholms kommun 2016-2019

Föreskrifter

Plan

Policy

Program

Reglemente

Riktlinjer

Strategi

Taxa

Upprättad: 2015-11-02

Antagen av kommunfullmäktige 2015-12-14 § 61

Biblioteks- och kulturplan för Bjurholms bibliotek 2016–2019

Alla kommunens invånare ska ha tillgång till ett bibliotek. Bibliotekets media ska vara anpassad efter låntagarnas och besökarnas behov och önskemål och präglas av allsidighet och kvalitet. Att låna media i fysisk eller digital form ska vara avgiftsfritt. Samverkan mellan bibliotek underlättar också tillgängligheten till all sorts media oavsett var man bor.

Bibliotekslagen trycker speciellt på att folk- och skolbibliotek ska ägna särskild uppmärksamhet till personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter samt nysvenskar från olika kulturer.

Organisation

Ansvar för bibliotek, skolbibliotek, musikskolan och kultur ligger under kultur- och utbildningsnämnden. Tjänstemannaansvaret ligger på bibliotekarien för folkbibliotek, musikskolan och kultur, rektor har tjänstemannaansvaret för skolbiblioteket.

Kommunens övergripande mål

Kommunfullmäktige tog 2011-11-28 beslut om styrning och uppföljning av mål och resurser i Bjurholms kommun. Kommunfullmäktige tog 2015-06-15 beslut om kultur- och utbildningsnämndens prioriterade mål att gälla för mandatperioden 2016-2019.

Prioriterade mål för kultur och fritid:

Ett rikt, tillgängligt och attraktivt kultur- och fritidsutbud ska finnas för boende och besökare i alla åldrar.

Målnedbrytning

- Verksamheten ska ha medborgaren i fokus.
- Utbudet ska möta medborgarnas behov
- Deltagare ska ha inflytande över utbudet samt känna glädje vid deltagande
- Verksamheten ska vara tillgängliga för individer med funktionshinder, ha funktionella öppettider, erbjuda digitala tjänster och lämna korrekt information och marknadsföring.
- Ett kulturellt och interkulturellt förhållningssätt ska råda och mobbning accepteras inte
- Ett systematiskt kvalitets- och uppföljningsarbete ska råda

BIBLIOTEK och SKOLBIBLIOTEK

Styrdokument för bibliotek

Bibliotekslagen (2013:801)

Skollagen (2010:800) 2 kap, § 36

Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest

FN:s barnkonvention

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna

Kultur- och utbildningsnämndens prioriterade mål 2011-2014

Bibliotekets roll

Biblioteket har blivit mer och mer av en mötesplats för människor med olika behov. Besökarna ska känna sig välkomna till biblioteket och känna att det är ett medskapande bibliotek, dvs invånarna kan själv påverka bibliotekets inköp av media, programverksamhet och utställningar. För att detta ska bli så bra som möjligt är samverkan med studieförbund, föreningar, skola, organisationer, privatpersoner och alla andra aktörer som finns i samhället, helt nödvändigt.

Bibliotekets omvärldsanalys är viktigt för bevakning av nyheter, litteratur, material och arbetsmetoder som kan ges uttryck på olika sätt i bibliotekets verksamhet och komma till gagn för våra medborgare.

Lokalerna är och ska vara fysiskt anpassade för mötesverksamhet, kulturträffar och viss underhållning, samt naturligtvis för bibliotekets kärnverksamhet.

Vårt bibliotek har också som målsättning att det ska vara en lugn mötesplats med plats för unga och vuxna som vill sitta och läsa i lugn och ro. Därför jobbar vi mycket med att inget stök och ljudliga aktiviteter som kan störa andra ska finnas på vårt bibliotek.

Verksamhetsmål och verksamhet

Enligt Bibliotekslagen ska varje kommun ha ett folkbibliotek. Folkbiblioteks uppdrag är att:

- vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.
- särskilt främja läsning och tillgång till litteratur
- ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

Bjurholms bibliotek är ett integrerat folk- och skolbibliotek som för låntagare inte bara från kommunen utan också Umeåregionen och andra delar av Sverige tillhandahåller:

- Fack- och skönlitteratur för barn, unga och vuxna.
- Webbaserad katalog för att omlån och reservationer ska kunna göras hemifrån.
- Dagstidningar och tidskrifter
- Utlåning av filmer. Inköp av våra filmer utgår främst från filmad litteratur samt klassiker.
- Ljudböcker av olika format.
- Talböcker och Daisy för synsvaga, dyslektiker och andra med särskilda behov i alla åldrar.
- Lån av E-böcker
- Självutlån/återlämning för de låntagare som föredrar det.
- Fjärrlån från andra bibliotek, främst universitetsbibliotek. En tjänst vi tillhandahåller till våra distansstuderande.
- Databaser för släktforskare.
- Internetdatorer för informationssökning
- Flera databaser för specifik faktasökning
- Mindre bokhandel

- Bokväskor förmedlade via lantbrevbärare till låntagare som inte kan ta sig in till biblioteket
- Bokväskor till intresserade boende på kommunens boenden.

Utveckling

Under kommande år ska alla Sveriges folkbibliotek övergå från bibliotekens SAB klassifikationssystem, till Deweysystemet ett internationellt klassifikationssystem. All media ska därför märkas om.

Meröppetbibliotek

Flera bibliotek i Skåne samt i Danmark har infört Meröppetbibliotek, dvs biblioteket är öppet även sedan personalen slutat. Det har visat sig vara en mycket välkommen service. Vindelns kommun har som första kommun i Västerbotten, under 2014 startat meröppetbibliotek. Avsikten med denna service är att låntagare ska kunna besöka biblioteket även under stängt tid för att sitta i lugn och ro och studera eller låna böcker, dock utan service från personalen. Intresserade låntagare över 18 år skriver ett kontrakt med biblioteket och får en inloggning till låst dörr. En bra service för alla medborgare som kunde passa även i Bjurholms kommun.

MIK-bibliotek

Bjurholms bibliotek är sedan början av 2015 ett MIK-bibliotek.

Begreppet medie- och informationskunnighet, MIK, fångar, enligt Statens medieråd, in både de kunskaper och förmågor som folkbiblioteken redan arbetar med, men även de nya färdigheter och insikter som det nya medielandskapet kräver av oss alla. Statens medieråd har tagit fram en anpassad fortbildning för folkbibliotek.

Utbildningen är helt webbaserad och ger en introduktion till begreppet MIK, samtidigt som den sätter igång diskussioner om hur MIK-arbetet kan vävas samman med det arbete som redan görs på biblioteket.

Uppföljning

Nyckeltal och utvärdering

Biblioteket lämnar varje år in officiella statistikuppgifter till Kulturrådet. De nyckeltal som bör användas vid jämförande statistik för vår kommun är:

In- och utlån på skönlitteratur, facklitteratur samt övrig media för både vuxna och barn/ungdom. Lån av e-böcker i Umeåregionen. Fjärrlån till distansstuderande. Bestånd av media. Utlån av samlingssal. Besökssiffror. Kostnader för media, personal, lokal och övriga kostnader samt öppettider.

Nyckeltalen ska beskriva bibliotekets utveckling och om talen avviker mycket ska en förklaring följa.

En kundundersökning genomförs vartannat år för Umeåregionens bibliotek.

SKOLBIBLIOTEK

Verksamhet

Biblioteket följer barnkonventionen och behandlar med självklarhet alla elever lika och ser till olika behov för alla elever.

Biblioteket ordnar tillsammans med Castorskolan schemalagda bokprat från förskoleklass till klass 4. Bokpratens sker regelbundet varje vecka. Vissa klasser går i halvklass varannan vecka, andra klasser går varje vecka.

I samarbete med Länsbiblioteket och Mediacenter görs också projekt med vissa klasser, t ex "Give me five" tillsammans med förskoleklasserna. Även andra arrangemang t ex författarbesök sker i samråd med rektor på Castorskolan. Skapande skola är skolans ansvarsområde, men i samarbete och engagemang med skolbiblioteket.

MUSIKSKOLAN

Kommunfullmäktige tog 2001-11-26 § 44, beslut om att en kultur- och musikskola skulle inrättas i kommunen. Kulturföreningen BiKupan är tillsammans med kommunen huvudman.

Verksamhet

Under åren har kultur- och musikskolan utformat sig till främst en musikskola. Antal elever som nyttjat den under åren har varierat mellan 55 – 70 st/ termin, ca 25-30% av eleverna. Från klass 4 erbjuds musikskolan men även yngre elever kan få vara med i mån av plats. Under alla år har en lärartjänst på ca 95% funnits, delat på 3-4 lärare.

Utbudet av instrument har varierat mest på grund av tillgång på lärare och budget. Under de senaste fem åren har piano, gitarr, bas, trummor, sång och gruppspel varit det eleverna kunna välja på.

Det förekommer en hel del efterfrågan på deltagande av musikskolans elever på olika arrangemang i kommunen, inte minst från olika föreningar. Många av de elever som slutat på Castorskolan får också delta i arrangemang inte bara i vår kommun utan också i andra kommuner.

Samarbete med andra kommuners musikskolor har bedrivits och det finns nu ett fortgående samarbete med Nordmalings musikskola.

KULTUR

Alla människor har en rättighet att få tillgång till kultur. Kultur och dess olika uttryck spelar en central roll för människors personliga utveckling, demokratin och hela samhällets hållbara utveckling. I FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna finns beskrivet i artikel 27 om människans rätt till kultur. Att satsa på kultur innebär satsning på mänskliga rättigheter.

Styrdokument

Västerbottens läns kulturplan

Kulturminneslagen 1988

Bestämmelse i kommunens plan- och bygglag

Kultur- och utbildningsnämndens mål 2016-2019

Kulturarv

Enligt Kulturminneslagen (SFS nr 1988:950) är "Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda vår kulturmiljö. Ansvar för detta delas av alla".

Kulturmiljön i Bjurholms kommun innefattar fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen.

Kulturens roll

Det finns många undersökningar och rapporter som visar på att kultur är en viktig ingrediens när det gäller livskvalité, gemenskap, tillväxt, hälsa, kreativitet, stimulans, personlig utveckling och livslångt lärande. Kulturen spelar också en stor roll när det gäller att få nya invånare att flytta till vår kommun. I Bjurholm finns många invånare från andra länder och andra kulturer. Genom ett målmedvetet och aktivt arbete med olika kulturutbyten mellan våra medborgare kan många kunskaper och erfarenheter tas tillvara på bästa sätt.

Samverkan

I vår lilla kommun krävs ett bra samarbete och samarrangemang med kommunens övriga kulturarrangörer som studieförbund, ideella föreningar, byaföreningar, kyrkan, skolan, musikskolan, pensionärsorganisationer, teaterföreningar, m fl, för att upprätthålla ett gott utbud av kultur. Samarbetet sker form av planeringsträffar med dessa aktörer beroende på olika arrangemang. Kontakter med privatpersoner är också viktigt då det i många fall kan resultera i olika samarrangemang t ex utställningar och musikarrangemang.

Medborgarskapsceremoni

Från 2015 har alla kommuner skyldighet att anordna medborgarskapsceremonier, dvs bjuda in de som blivit svenska medborgare. I Bjurholm har sedan många år en ceremoni hållits för nya svenska medborgare på nationaldagen i Bjurholms kyrka med utdelning av diplom och flagga till de som erhållit svenskt medborgarskap under året.

Konst

Sedan 2001 upprättades ett reglemente för hantering av offentlig konst enligt beslut från Kommunfullmäktige. På biblioteket finns ett konstregister på all kommunal konst med uppgifter på var konsten finns i kommunens alla lokaler. Registret uppdateras regelbundet.

Alla tidars

Alla tidars Bjurholm, innebär ett fördjupat samarbete med Västerbottensmuseet och ABM i ett länsperspektiv (arkiv- museum - bibliotek i samverkan). En styrgrupp bestående av representanter från hembygdsföreningen, studieförbund och andra kulturföreningar träffas regelbundet tillsammans med biblioteket och museets personal för att planera verksamheten. Styrgruppen samarbetar med ISOF (institutet för Språk och folkminnen) Folkrörelsearkivet i Västerbotten, Forskningsarkivet vid Umeå universitet och Länsbiblioteket. Detta är ett viktigt samarbete då vår kommun får tillgång till arkiv, föremål och personer som verkar i ett länsperspektiv.

Vid vissa tillfällen utsträcks samarbetet även till Västerbottensteatern och Norrlandsoperan.

Utveckling

Samverkan med andra är en förutsättning att kommunens kultursatsningar och syn på kultur ska utvecklas, locka till engagemang och delaktighet.

Uppföljning och utvärdering

Varje kulturarrangemang utvärderas av bibliotekspersonalen i termer som antal/publik, kön, kostnad, förbättringar och ev fortsättning.